

9 Σεπτεμβρίου 2023

Ο πόνος, αν δεν σε καταστρέψει, θα σε αναστήσει!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου
Εισηγήση στο Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Νοσηλευτικής
στο Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας (ΓΝΑ) Αθηνών

Πρόκειται για ένα παιδί που προσβλήθηκε από καρκίνο σε ηλικία 13 ετών και τελικά πέθανε σε ηλικία 18 ετών. Ήταν ένα ζωντανό παιδί με όνειρα για την ζωή, με έντονη κοινωνική δραστηριότητα, το οποίο όμως κατά την διάρκεια της αντιμετώπισης του καρκίνου βοηθήθηκε από την μάνα του και χρησιμοποίησε την νηπτική παράδοση της Εκκλησίας.

Την όλη περιπέτεια της ασθένειας περιγράφει η μάνα του σε βιβλίο που κυκλοφορεί με τον τίτλο «υπόσχεση». Πρόκειται για υπόσχεση που δόθηκε ανάμεσα σε αυτήν και τον γιο της, ώστε να καταγραφεί η εμπειρία που έζησε με τον καρκίνο. Επιτρέψτε μου να κάνω μια αναφορά σε αυτό το σημαντικό γεγονός και το εκπληκτικό βιβλίο. Επειδή είστε νοσηλευτές και ασχολείσθε καθημερινά με τον πόνο, νομίζω ότι θα το εκτιμήσετε. Όπως γράφει η μάνα «από όσα συζητούσαμε,

ήθελε κυρίως να αναφερθή στις εκπληκτικές αλλαγές που συντελούνται μέσα του».

Όταν το παιδί αρρώστησε στην ηλικία των 13 ετών άρχισε μια συναρπαστική περιπέτεια. Από την μια μεριά έπρεπε να αντιμετωπισθή η ασθένεια, χρησιμοποιώντας όλες τις μεθόδους, ιατρικές θεραπείες, εναλλακτικές θεραπείες, ψυχολογικές, διαλογισμός, από την άλλη μεριά έπρεπε να αντιμετωπισθή ο ψυχικός πόνος και των δύο, αλλά κυρίως το πρόβλημα του θανάτου που εμφανίσθηκε μπροστά τους.

Το παιδί «ήταν πανέξυπνο, ερευνητικό μυαλό, έψαχνε για τα πάντα και διψούσε για τη γνώση». Η μάνα «γαλουχήθηκε με το όραμα ν' αλλάξει τον κόσμο. Η γενιά του Πολυτεχνείου, οι τελευταίοι μαρξιστές, πίστεψαν σ' αυτό το δόγμα». «Με την έπαρση της αριστερής ιδεολογίας κάποτε, ήταν φουσκωμένη με οράματα, ιδέες, λύσεις».

Και όταν ήλθε ο καρκίνος, εμφανίσθηκε και μια άλλη πραγματικότητα. Το ερώτημα του παιδιού στην μάνα ήταν αδυσώπητο: «Τι γίνεται μετά το θάνατο; όλα τέλος;» Και η μάνα του αισθάνθηκε να σπάζουν τα μούτρα της «όταν κατάλαβε το ατελές του συστήματος του κόσμου». Και διηγείται: «Πως να τον ικανοποιήσω με απαντήσεις ρηχές μέσα από την σφαίρα της λογικής και τον κόσμο του ορθολογισμού; Άθελά μου, εντελώς μηχανιστικά από τη δική μου πλευρά, του έστρεψα την προσοχή στην προσευχή. Έτσι, όπως θα έκανε η μάνα μου. Προσευχή για να τιθασεύσει τον αβάσταχτο πόνο. Και τότε ο πόνος άρχισε να δουλεύει θεραπευτικά για την ψυχή του Βανή, ενώ εμένα απειλούσε να με συνθλίψει. Ο πόνος, αν δεν σε καταστρέψει, θα σε αναστήσει».

Η όλη περιπέτεια της ασθένειας ήταν συγκλονιστική. Η ίδια διηγείται: «Η εμπειρία του καρκίνου που ζήσαμε, δεν ήταν απλά μια “κατάσταση” στη ζωή μας. Ήταν η ίδια η ζωή στην οριακή της πλευρά με το θάνατο. Από τις πρώτες μέρες το ίδιο το παιδί μου κοιτάζει κατάματα το ενδεχόμενο του θανάτου του και ρωτάει: “τι γίνεται μετά το θάνατο; Όλα τέλος;” Από εκεί και πέρα αρχίζει μίαν αναζήτηση στα τριςβαθα του είναι μας. Η ερώτηση ήταν τέτοια που σχετιζότανε ουσιαστικά με το σκοπό της ύπαρξής μας.

Ήδη το νόημα της ύπαρξης για μένα είχε θρυμματιστεί. Με το χρόνο, διαπίστωσα ότι η επιστήμη, η ιατρική, όπως και τα διάφορα ψυχοθεραπευτικά και φιλοσοφικά ρεύματα, αδυνατούν να δώσουν ικανοποιητικές απαντήσεις σε όριακά ζητήματα της ζωής και του θανάτου. Μου πήρε πολύ χρόνο επίσης να διαπιστώσω ότι, όσο και αν πασχίζουν η επιστημονική έρευνα, η εξέλιξη της ιατρικής, η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η παρουσία αναρίθμητων ψυχοθεραπευτικών συστημάτων, αδυνατούν να διαχειριστούν και ν' απαντήσουν σε ζητήματα που άπτονται της ηθικής, της ελεύθερης βούλησης και του πόνου στη ζωή του ανθρώπου».

Η μάνα αγαπούσε μυστικά και αισθητά, ωθούσε το παιδί της στην προσευχή. Και εκείνο ανταποκρινόταν με θαυμαστό τρόπο. Προσευχόταν, αναζητούσε τήνησυχία.

«Ανακάλυπτε τόν εαυτό του. Προχωρούσε στην αυτογνωσία. Καθόριζε την ψυχή του, σε σχέση με τούς άλλους ανθρώπους γύρω του. Απελευθερωνόταν από μικρόψυχους κλυδωνισμούς και εξαρτήσεις. Προσπαθούσε ν' αντέξει τότε εαυτό του, να τον κυριαρχήσει. Φαινόταν στον τρόπο με τόν οποίο αντιμετώπιζε τούς απανωτούς πόνους και τις δυσοίωνες διαγνώσεις. Πάσχιζε να ελευθερωθεί».

«Η στάση του απέναντι στο καρκίνο ήταν ηρωική. Πάλη άνιση, αγώνας μέχρι το τέλος, αγόγγυστος και ΥΠΟΜΟΝΗ-ΥΠΟΜΟΝΗ-ΥΠΟΜΟΝΗ.

Η υπομονή του δεν είχε κανένα στοιχείο ηττοπάθειας ή παραίτησης. Ήταν σκληρή αποδοχή της πραγματικότητας. Η υπομονή του, του έδωσε χρόνο και γαλήνη να στραφή στο πνεύμα του. Ανακάλυψε την προσευχή, σιωπηλά. Αυτή τον απογείωσε. Τον έκανε να ξεπεράσει τον εαυτό του, να βγει έξω από τον εαυτό του. Μεταμόρφωσε τον χαρακτήρα του, την εγωπάθειά του. Τον οδήγησε ν' αγαπήσει δυνατά. Έφυγε σαν αετός, ελεύθερος!».

Κατά την διάρκεια της ασθένειας του καρκίνου ανακαλύφθηκε ένας άλλος κόσμος, μυστικός, πνευματικός. Γράφει η μάνα:

«Ο Μίνως (Βανής) είχε μάθει τους νόμους της σιωπής, την ευεργετική θεραπεία της ησυχίας. Ήξερε πότε ν' αποσυρθεί, πότε να επικοινωνήσει. Αυτός και η μάνα του μιλούσαν και με τα βλέμματα. Εκείνη διάβαζε τα μάτια του. Γνώριζε τι συντελούνταν μέσα του. Δεν της επιτρεπόταν να παραβιάσει την ησυχία του. Ήξερε πότε θα του πιάσει την παλάμη να προσευχηθούν μαζί. Εκείνη την ιερή στιγμή, ο Μίνως (Βανής) δεν δυσανασχετούσε. Αντίθετα, το περίμενε. Ήξερε πότε να τον αφήσει μόνο, στην εντελώς προσωπική του "κοινωνία" με το Θεό. Ιερές στιγμές με ιδιαίτερο μυστικό, εκστατικό νόημα. Μετά τον παρακολουθούσε να βγαίνει μέσα από μια άλλου χαρακτήρα και πέραν της αισθητής φύσεως κατάσταση, με νου καθαρό σαν κρύσταλλο, ενωμένο με την καρδιά. Απαλλαγμένο από τις απαιτήσεις αυτού του κόσμου, αποδεσμευμένο από τη φαντασία και τη γνώση. Απελευθερωμένο από τα δεσμά αυτής της ζωής και τα ζητήματα που μας καίνε. Ο νους ολοφάνερα είχε συναντήσει κάτι ανώτερο, είχε συνδεθεί με την αληθινή γνώση. Την τέλεια γνώση. Γι' αυτό παρέμενε ατάραχος, σίγουρος, γαλήνιος, χωρίς καθημερινούς συλλογισμούς, χωρίς το φόβο του θανάτου. Η μάνα του τον έβλεπε με θαυμασμό για τη δύναμη ψυχής που εξέπεμπε, για τον τρόπο με τον οποίο της μιλούσε, για μια ενέργεια εσωτερική, άλλου βεληνεκούς, ακατανόητη».

Η οικογένεια χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες που δίνει η ιατρική επιστήμη, αλλά και οι εναλλακτικές θεραπείες έδωσε την δυνατότητα να γίνουν διάφορες εσωτερικές διεργασίες. Γράφει:

«Όντως όμως απαλλαγμένος από τις φρικτές σωματικές οδύνες, ο νους του παρέμενε ειρηνικός και έψαχνε προσευχόμενος. Δεν ικανοποιούνταν από τις λογικές απαντήσεις και τον παρακολουθούσα να αποζητά τήν ησυχία πολλές φορές

και μετά να επιστρέφει στη φυσιολογική ζωή ήρεμος, δημιουργικός, δυνατός. Συγκεντρωνότανε σίγουρα σε μια προσωπική ενδοσκόπηση και πήγαινε παραπέρα. Ακολουθούσε με καθαρή καρδιά πνευματικά μονοπάτια, αναζητώντας την πηγή που θα του πρόσφερε τήν αληθινή γνώση. Ο Βανής ανέπτυξε μια εκπληκτική εσωτερική διαύγεια και πρέπει να άρχισε μέσα του μια σπάνια εσωτερική διεργασία. Είχε μια καθαρή συνειδητότητα για τήν ασθένειά του, τον κόσμο, όσα συνέβαιναν γύρω του, για το Θεό. Έδειχνε ακλόνητος από τίσυποτροπές και τα βάσανά του. Ο νους του ήταν καθαρός, υγιής, χωρίς αλλοιώσεις με απωθημένες επιθυμίες ή άλυτα προβλήματα. Απαλλαγμένος από τις δυσκολίες και πάνω απ' όλα από το φόβο. Το σώμα του ήταν άρρωστο ο νους του όμως και η καρδιά του δεν αρρώστησαν. Την αλλαγή του αυτή δεν την ομολογούσε ούτε είχε φαίνεται την ανάγκη να την συζητάει. Τις σκέψεις του όμως τις έγραφε. Και βέβαια μόνο μια μάνα μπορεί να αισθανθεί και να καταλάβει ότι κάτι διαφορετικό συμβαίνει στο παιδί της».

Μετά την περιπέτεια αυτή η μάνα κατάλαβε την αξία του πόνου, όταν οδηγείται ο άνθρωπος στην νοερά προσευχή. «Οι άνθρωποι, οι ασθενείς οι πολύ πονεμένοι, που καταφέρνουν και επιτυγχάνουν, μέσω της νοεράς προσευχής, αυτήν την ένωση, μεταμορφώνονται σ' άλλου είδους ανθρώπων. Αλλά αυτό γίνεται μέσα από τον πολύ πόνο. Μόνο ο αβάσταχτος, ο βαθύς πόνος φέρνει την αναγέννηση, το νέο άνθρωπο».

Η μάνα αυτή και μετά τον θάνατο του παιδιού της ανακάλυψε «τη δυνατότητα θεραπείας του νου που είναι δυνατόν να επιτευχθεί, μόνον όταν ο νους του ανθρώπου “αποκαλυφθεί”». Αυτό γίνεται με την «αδιάλειπτη μνήμη του Θεού», όταν ο νους του ανθρώπου «είναι συνδεδεμένος μέσω της νοεράς προσευχής με το Θεό, όπως λένε οι νηπτικοί πατέρες του Χριστιανισμού». Έμαθε «ότι το βασικό πρόβλημα στην ζωή μας είναι η ασθένεια του νου»• ότι η ψυχή τού ανθρώπου εκτός από την λογική ενέργεια έχει και την νοερά ενέργεια και ότι καλλιεργούμε «έντονα τη λογική» και αναπτύσσουμε «υπερβολική δράση» και ότι «έχουμε παραμελήσει την άλλη ενέργεια της ψυχής, το νου, που είναι το κέντρο ύπαρξης του ανθρώπου». Γνώρισε «τη θεραπευτική αγωγή που έχει ο Χριστιανισμός και ιδιαίτερα η Ορθόδοξη Διδασκαλία και παράδοση των νηπτικών πατέρων της πίστης μας, κάτι που σήμερα έχει χαθεί», «το θεραπευτικό χαρακτήρα και τη σωτηριολογική σημασία που έχει η Χριστιανική πίστη, που είναι αποκεκαλυμμένη πίστη», ότι εκτός από τους φυσικούς νόμους «που προάγουν το φυσικό υλικό κόσμο και που αποδεικνύονται συνεχώς ανεπαρκείς να επιλύσουν λεπτότερα θέματα, όπως προανέφερα, ηθικής, ζωής, θανάτου», «πρέπει να υπάρχουν και πνευματικοί νόμοι που λειτουργούν και ρυθμίζουν την υλική με την πνευματική μας υπόσταση». Το σημαντικό είναι ότι το παιδί είχε έναν ήρεμο θάνατο, αλλά το σημαντικότερο είναι ότι η ίδια η μάνα μετέτρεψε τον πόνο της σε ελευθερία, αγάπη και δημιουργικότητα...

Πολλοί άνθρωποι σήμερα, ακόμη και Κληρικοί που ζουν στην Εκκλησία, έχουν μια κακή αντίληψη για την Εκκλησία. Άλλοι την εκλαμβάνουν ως μια Θρησκεία που ικανοποιεί τα θρησκευτικά συναισθήματα των ανθρώπων, άλλοι την θεωρούν ως ένα ιδεολογικό σύστημα που αντιτάσσεται σε άλλα ιδεολογικά συστήματα, άλλοι ως μια κοινωνική οργάνωση που ασχολείται μόνον για την αντιμετώπιση διαφόρων κοινωνικών αναγκών. Όμως, η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει πολλές θεραπευτικές δυνατότητες που παραμένουν άγνωστες ή αναξιοποίητες, κυρίως δίνει νόημα στην ζωή των ανθρώπων, θεραπεύει τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου, και κάνει τον άνθρωπο να αντιμετωπίζει σωστά όλα τα προβλήματά του και να υπερβαίνει και αυτόν τον θάνατο. Τον θάνατο ή μπορεί να τον αγνοήσει κανείς ή να βρεθεί κάτω από την ασφυκτική πίεσή του ή να τον υπερβεί, να νικήσει τον φόβο που προξενεί. Η Εκκλησία αποβλέπει σε αυτό το τελευταίο, στην υπέρβαση του φόβου του θανάτου και αυτού του ιδίου του θανάτου...

από το βιβλίο

του Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

Ενιαύσιον 2013

εκδ. Ιερά Μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου

σελ. 165-170

Πηγή: imverias.blogspot.gr